

Samlat åtgärdsdokument för energiplan, energieffektiviseringsstrategi och klimatstrategi

Åtgärdsdokumentet visar status på åtgärderna och till vilken strategi/plan/de tillhör. Nya åtgärder ska tas fram fortlöpande.

Kommunen har beslutat att gå ur Borgmästaravtalet men åtgärderna redovisas här. Klimatstrategin (KS) byter namn till Klimat- och energistrategi för Tyresö kommun.

EP=Energiplan

EES=Energieffektiviseringsstrategi

KS=Klimatstrategi

BMA=Borgmästaravtalet

Åtgärd		Status	Kommentar	EP/EES/KS/BMA
1	Kommunens samtliga fastigheter ska energideklareras	Pågår löpande	Vid om- och tillbyggnad utförs ny energideklaration	EP
2	En strategi med mål för energieffektivisering ska tas fram som resultat av genomförda energideklarationer	Klar	Energikartläggning per fastighet används för upprättande av mål för fastigheten. En energieffektiviseringsstrategi har tagits fram	EP
3	Sensorer och annan energieffektiviserande teknik ska införas på kommunens fastigheter	Pågår löpande	Utrustning är installerad, utvärdering pågår	EP
4	Kommunens gatubelysningsbestånd ska endast bestå av energieffektiv belysningsarmatur	Pågår löpande	Ljuskällor byts successivt ut från 125 W kvicksilverlampor till 70 alt. 50 W högtrycksnatrium - mer energieffektiva. LED-belysning finns i några armaturer på prov. Ny LED-belysning till Albys elljusspår (4+2-km) planeras till 2016 Dimmerutrustning tillförs med varje ny detaljplan.	EP

5	Effektiv styr- och reglerutrustning ska installeras för fastighetssystem	Klar	Alla fastigheter med betydande energianvändning ska datoriserad drift och övervakning på tekniska installationer	EP
6	Kommunen ska verka för separat mätning av verksamhetsel och fastighetsel	Pågår löpande	Vid nybyggnation installeras separat mätning. I befintliga byggnader installeras separat mätning där det är ekonomiskt möjligt	EP
7	Effektiva uppföljnings- och redovisningssystem för energianvändning ska införas	Klar	Systemet som används idag är till fullo godkänt enligt kommunens certifiering ISO 50001:2011, energiledningssystem	EP
8	Kommunen ska kontinuerligt arbeta med energistrategiska åtaganden i sin planering	Pågår löpande	Högre krav har ställts än BBR föreskriver. Ny lag förbjuder kommunen att ställa högre krav.	EP
9	Kommunen ska i samråd med energidistributören verka för att befintliga och planerade områden med tät bebyggelse kan anslutas till fjärrvärmenätet	Pågår löpande	Alla nya bostadsprojekt under året (2014) har blivit anslutna till fjärrvärmen där den varit tillgänglig	EP
10	Bollmoravallen, Förrådet, Kringlan, biblioteket i Trollbäcken och övriga lokaler med kommunal verksamhet som idag försörjs med egna oljeanläggningar eller elvärme konverteras till fjärrvärme	Delvis klar	Planering för installation av fjärrvärme till Fornuddens skola pågår, skolan har idag oljeeldning. Beslut om skolans framtid/flytt inväntas.	EP
11	Vid utbyggnad av Dalskolans idrottshall bör denna och Dalskolan konverteras från direktverkade el till fjärrvärme	Klar	Byggnaderna konverterades 2011	EP

12	Kommunen ska utreda och analysera olika tekniska möjligheter att konvertera fastigheter utanför fjärrvärmeområdet som värms med direktverkande el	Klar	Energi- och klimatrådgivningen har genomfört seminarium riktat till småhus i Krusboda. Kommunen har tagit upp frågan med samfällighetsföreningarna Krusboda och Linde, men intresset var vagt.	EP
13	Kommunen ska i samråd med energidistributören öka kunskapen om värmesituationen vid elavbrott för fjärrvärmda fastigheter inom kommunens geografiska område.	Klar	Kunskaphöjande möten har genomförts med Vattenfall och representanter för Haninge, Nacka och Tyresö.	EP
14	Kommunen ska i samråd med Svenska Kraftnät analysera konsekvenserna för kommunen av den i utredningen "Stockholm Ström" föreslagna 220kV kraftledning från Nacka till befintlig station i Solberga i Haninge kommun	Åtgärden utgår	Svenska kraftnät har föreslagit en helt ny struktur för regionens elnät. Elnätet måste byggas ut och byggas om för att öka elanvändningen. Vattenfall planerar just nu att gräva ner en del av den östra ledningen, delsträcka Bollmora – Tyresö golfbana.	EP
15	År 2015 ska kommunens park av personbilar till 85 % bestå av miljöbilar	Pågående/förse nat	Ny miljöbilsdefinition infördes 2013 varpå andelen i kommunen sjönk. Vid årsskiftet 2015-16 var andelen 59 % (2017 års def) och 29 % (2013 års def). Uppgifterna inkluderar personalbilarna.	EP/KS
16	En kartläggning av kommunens tjänsteresor ska genomföras och en policy för dessa resor ska tas fram	Klar	Kartläggning genomförd 2012 och planeras våren 2015, inom CERO-arbetet. Resepolicy som styr mot hållbara transporter antogs maj 2013.	EP

2016-09-08

17	Utbildning i Eco-driving för alla kommunanställda som frekvent kör bil i tjänsten samt tekniska hjälpmedel därtill	Pågår löpande	Utbildning genomförd 2010. Tävlning i sparsam körning för fordonspoolen genomförd under hela 2014. Planeras för ytterligare utbildning som en del av CERO-arbetet.	EP
18	Fortsatt utbyggnad av gång- och cykelnät	Pågår löpande	Kommunen bygger kontinuerligt ut gång- och cykelnätet, bl. a. byggs cykelväg ut etappvis längs Tyresövägen. Under de senaste åren har GC-väg byggts längs Myggdalsvägen, Bondevägen, del av Skogsängsvägen, mellan Örtstigen och Stjärnvägen, mellan Gammelström och Fiolvägen (Haninge), mellan Vissvassvägen och Åva camping., längs del av Töresjövägen. GC-vägen längs Bollmoravägen har breddats.	EP/KS
19	Kommunen ska i samråd med SL verka för en bra och effektiv lokaltrafik inom hela Tyresö kommuns bebyggda områden	Pågår löpande	Kommunen samarbetar med SL samt Nobina och har kontinuerliga möten. En stomlinjenätsöversyn har genomförts vilken bl. a. har resulterat i en ny busslinje och tätare turer. En ny loklabuss (820) har börjat trafikera Skälsätra	EP
20	Genom fysisk planering skapa förutsättningar för en hållbar utveckling genom effektiva och hållbara system	Pågår löpande	Stadsbyggnadsavdelningen arbetar kontinuerligt för att förbättra förutsättningarna för ett hållbart stadsbyggande. Bl. a. har projektet Norra Tyresö centrum ingått som ett betatestprojekt in om Bream communities. I alla planer beaktas "Grön design".	EP
21	Utreda alternativa färdvägar och färdmedel dels inom kommunen samt även vid transporter till platser utanför kommunens geografiska område	Pågår löpande	Aktivt arbete pågår med MM-åtgärder där alternativa färdmedel såsom gång, cykel och kollektivtrafik uppmuntras. Arbete pågår med skolor, internt inom kommunen och med bilpendlare som pendlar in mot Stockholm. Gå- och cykla till skolan tävlingar, Tyresötrampet, cykelfrukostar har arrangerats.	EP

22	Uppmuntra kollektiva färdmedel och vid behov verka för en utökning av infartsparkeringar	Pågår löpande	<p>Aktivt Mobility Managemnet-arbete</p> <p>Två testrestresenärprojekt genomfört tillsammans med SL 2014 och 2015 (</p> <p>Upprepade påstötningar hos Vattenfall för att kunna anlägga parkeringar i kraftledningsgatan längs Skrubba malmväg har gjorts utan respons.</p> <p>Det byggs årligen nya cykelinfartsparkeringar i kollektivtrafiknära lägen invid busshållplatser.</p>	EP/KS
23	Kommunen ska kontinuerligt arbeta med energistrategiska åtaganden i sin planering	Pågår löpande	<p>Arbetar kontinuerligt för att förbättra förutsättningarna för ett hållbart stadsbyggande.</p> <p>Norra Tyresö centrum ingått som betatestprojekt inom Breeam communities.</p>	EP
24	Kommunen ska vid utarbetande av detaljplaner för flerbostadshus i exploateringsavtal verka för att uppvärmning av bebyggelsen sker med förnybara eller alternativa energikällor samt med låg energiförbrukning	Pågår löpande	Högre krav än BBR föreskriver har tidigare ställts. Ny lag förbjuder kommunen att ställa högre krav.	EP
25	Fortsatt planering för utbyggnad av gång- och cykelnät	Pågår löpande	<p>Kommunen bygger kontinuerligt ut gång- och cykelnätet, bl.a. byggs cykelväg ut etappvis längs Tyresövägen.</p> <p>En cykelplan finns som identifierat brister och potentialer i cykelvägnätet.</p>	EP

2016-09-08

26	Miljöbilspool, 12 st.	Klart	Fordonspoolen har för närvarande 8 st. miljöbilar 2 st är elbilar, 5 elhybrider och 1 diesel som nu under 2016 byts till elhybrid. Antalet fordon anpassas efter behovet.	KS
27	Miljöbil för personal, 35 st.	Klar	46 anställda leasar en personalbil (dec 2015). Supermiljöbilar har blivit populära.	KS
28	Ecodriving, sparsam körning	Pågår löpande	Tävling i sparsam körning genomfördes för fordonspoolen under hela 2014, samt för hemtjänst. Ecodriving modul är klar och utbildning för personal har genomförts.	KS
29	Elcyklar och elmoped	Klar	1 st. elmoped och 2 st. elcyklar i fordonspoolen. 20 st. cyklar (standard och el) delades ut 2015 till kommunala verksamheter i behov av en tjänstecykel under förutsättning att de ersätter resor med bil.	KS
30	Säkra skolvägar	Klar/pågår fortlöpande	Det är viktigt att skolvägar är säkra av flera skäl och bla för att minska skjutsandet med bil. 2012 genomfördes metodstudie där barns information om osäkra trafikmiljöer lades in i digitala kartor. Slutsats: för tidsödslande. Det resulterade i ett antal väggupp och en fartdämpande åtgärder. Fartdämpande åtgärder genomförs kontinuerligt där det behövs i kommunen. Under våren 2016 ska minst två skolor skolvägar granskas och eventuella förbättringar genomföras.	KS
31	Kompass, medlemskap i spårbilsföreningen	Klar	Kommunen är medlem i Kompass	KS
32	Biogas Öst, medlemskap	Klar	Kommunen är medlem i Biogas Öst	KS

33	Laddstolpar för elfordon	Pågår löpande	Snabbladdstationen vid centrum har 2 st. snabbladdare, varav den ena har 5 olika laddningsmöjligheter. Det finns även normalladdstolpar vid parkeringen vid Tyresö centrum samt två stolpar (4 laddplatser) vid Alléplan.	KS
34	Pumpstation för cyklar	Pågår löpande	Det finns 4 st. cykelpumpar i kommunen; Rödingevägen, Strandtorget, Trollbäckens centrum samt Tyresö centrum	KS
35	Ökad andel säsonganpassade, närproducerade och ekologiskt producerade livsmedel (12 % 2010)	Klar	Kommunen har ökat andel ekologiskt inköpta livsmedel, 19 % 2012, 26 % 2014 och 28% 2015	KS
36	Minska matavfallet / matsvinnet	Pågår löpande	Matavfallsinsamling införd på ett 10 skolor och 14 förskolor. I samband med detta har eleverna fått information om vad insamlingen innebär. Tidigare studier (från andra kommuner) visar att mängderna generellt minskar när matavfallsinsamling införs.	KS
37	Konvertering till fjärrvärme	Klar	50 m3 olja är ersatt. Radiovägen har bytt energislag från olja till fjärrvärme, där minskade vi våra CO2-utsläpp.	KS
38	Solfångare på kommunal byggnad	Klar	Solfångare installerad på Tyresöhallen 2012, levererar 65 000 kr kwh/år. Solceller är även installerade på Nyboda skola. Snabbladdstationen vid Tyresö centrum har solcellsdrivet tak.	KS
	Kollektivhus-förening	Klar	Kollektivhusförening bildad. Planer på ett kollektivhus finns men lades ner.	KS
39	Skärpta energibesparingskrav vid markanvisning	Klar	Högre krav har ställts än BBR föreskriver. Ny lag förbjuder kommunen att ställa högre krav.	KS

40	Fortsatt inköp av fossilfri energi	Pågår löpande	Pågår ständigt. Vindkraftverket har minskat andel köpt el med 21 % och vi har möjlighet att sälja ursprungsgarantier från vindkraftsproducerad el.	KS
41	Energi- och klimatrådgivning	Pågår löpande	Kommunen erbjuder opartisk och kostnadsfri energi- och klimatrådgivning som vänder sig till privatpersoner, företag och organisationer.	KS
42	Barns skolor, planeringsunderlag	Klar	2009 inventerades skolornas och förskolornas nyttjande av natur nära verksamheten - nära i naturen. Enheterna fick svara på enkät. Resultaten är publicerade i en rapport - Barnens närnatur.	KS
43	Dagvattenriktlinjer	Klar	Riktlinjer för dagvattenhantering är framtagna. Kommunen arbetar med DAGLIG, dagvattenlösningar i gatumiljö.	KS
	Sedumtak	Klar	Sedumtak installerat på Hanvikens förskola Skrindan.	KS
44	Genomföra miljökonferenser för kommunerna på Södertörn	Pågående	Konferenser har genomfört i 6 år. En sjunde arrangeras 2016.	KS
45	Båtbottentvätt	Klar	En båtbottentvätt har anlagts på en av Trollbäckens båtsällskaps bryggor i Vissvass. Avsikten är framför allt att minska användningen av båtbottenfärger men även för att minska bränsleförbrukningen och därmed utsläppen av växthusgaser.	

46	Införa uppföljningssystem för måluppföljning i den kommunala verksamheten.	Klar	Systemet är infört. Även verksamhets-uppföljning kommer att följas upp i systemet under 2015. Det mesta är inlagt i systemet och en uppföljning sker i april 2015.	EES
47	Se över investeringsbudget- processen, så att ekonomiskt lönsamma och kostnadsdrivande energisparprojekt hanteras för sig	Åtgärd utgår	Ekonomiskt lönsamma och kostnadsdrivande projekt hanterades för sig fram till slutet av 2012. Efter detta finns inte medel för detta.	EES
48	Installera programvara för automatisk avstängning på alla kommunens datorer	Klar	Efter plattformbytet 2012 (både på servernivå samt klientnivå) virtualiserades 90 % av hela serverparken vilket resulterade i möjlighet att driva fler servrar och UPS:er på mindre strömkapacitet. Samtliga datorskärmar i kommunens nätverk stängs av efter 15 minuters inaktivitet. Tidigare installerades ett energisparprogram (PowerDown) på prov i datasalarna på Strandskolan och Tyresö skola, men pga avslaget bidrag från EU avslutades inte detta projekt.	EES
49	Ta fram en plan för att energieffektivisera kommunens IT-system	Klar	IT har en strategi att jobba mer och mer med sk virtualisering dvs flera system delar på samma utrustning dvs överkapacitet = onödig energi-förbrukning minskas och vi får en optimerad systemdrift.	EES
50	Ta fram en plan för att energi-effektivisera befintliga kommunala byggnader som t ex investera i bättre klimatskal i samband med underhåll	Klar	Energiåtgärder pågår, plan upprättad efter utförda energikartläggningar.	EES

2016-09-08

51	Ta fram krav för högsta energianvändning vid om- och nybyggnation av kommunala bostadshus och lokaler som är lägre än BBR	Klar	Åtgärd är genomförd. Vid nyproduktion av bostäder har Tyresö Bostäder kravet att den specifika energianvändningen ska understiga 50 kW per m2 oavsett uppvärmningssätt.	EES
52	Se över möjligheten att verksamheterna själva betalar sin egen energianvändning i framtiden	Åtgärden utgår.	Åtgärden utgick i och med att internhyressystemet ändrades.	EES
53	Inventera alla kommunens förskolor för att kolla förutsättningar för att börja mäta verksamhetselen	Delvis klar	Åtgärd är delvis genomförd. Separat mätning av verksamhetselen sker sedan årsskiftet 2011/2012 i alla förskolor och skolor. Nya mätare har installerats. Separat mätning sker även av varmvatten och kallvatten.	EES
54	Införa system för källsortering av avfall i kommunhuset	Klar	Källsortering av avfall är infört i kommunhuset.	EES
55	Arrangera en workshop om hur kommunen kan jobba mer aktivt med hållbarhetsfrågor i hela upphandlingsprocessen. Det vill säga både före, under och efter upphandlingen, från behovsanalys till uppföljning.	Delvis klar	Upphandlare har deltagit i ett antal konferenser om hållbar utveckling och vilka miljökrav som kan ställas i upphandlingar. Ingen workshop anordnad.	EES
56	Välja ut ett par viktiga produktgrupper att följa upp med t ex stickprov 2-3 ggr per år	Pågår löpande	Upphandling valt ut viktiga produktgrupper och har gjort och ska göra stickprov 2-3 ggr per år. Valda områden är livsmedel och städtjänster.	EES

2016-09-08

57	Utöka upphandlingsenhetens utbildning av kommunens beställare till att även innefatta vilka varor och tjänster som är mest hållbara sett ur ett LCC-perspektiv i befintliga avtal	Pågår löpande	Upphandlingen genomför kontinuerligt beställarutbildningar där vi även nämner miljökrav och LCC. Under 2014 genomfördes 6 beställarutbildningar.	EES
58	Införa ett elektroniskt betalningssystem som underlättar för beställarna att beställa produkter från avtalade leverantörer och produkter för rätt pris ur rätt sortiment	Pågår	Projekt från beställning till betalning pågår och ska resultera i ett elektroniskt beställningssystem. Upphandlingschef ingår i styrgruppen och projektägare är Konsult- och servicekontorets chef.	EES
59	Sätta upp en plan för att ersätta kommunens äldre och "överflödiga" verksamhetsbilar i takt med att fordonspoolen utökas	Pågår löpande	Åtgärden pågår. Antalet fordon som släpper ut mindre än 120g CO2/km ökar allteftersom äldre byts ut.	EES
60	Börja leasa elbilar	Pågår löpande	Leasing av elbilar påbörjades under 2012 med två Citra. Efter detta har fler och fler rebilar börjat leasas, för att ersätta äldre, mindre miljövänliga, fordon. Nu 2016 är det elbilar och laddhybrider som enbart kommer leasas om inte verksamheten kräver annat.	EES
61	Köpa in elbilar som kan laddas på det egna kontoret och i kommunens laddstolpar	Försenad	Inköp försenat.	EES

2016-09-08

62	Utbildning i EcoDriving för anställda som kör bil	Försenad	Utbildning försenad.	EES
63	Anta och implementera en mötes- och resepolicy	Klar	Resepolicy antogs 2013.	EES
64	Arbeta med att minska miljöpåverkan från de anställdas resor till och från arbetet	Pågår löpande	En uppföljning av CERO-analys med fokus på anställdas resor till och från jobbet kommer att genomföras under 2015, samt en åtstramning av åtgärder. Resepolicy med tillhörande riktlinjer är antagna. Hälsotramp för personalen genomförs årligen.	KS/BMA
65	Effektivisera gatu- och parkbelysningen	Pågår löpande	Pågår ständigt. Ljuskällor byts successivt ut från 125 W kvicksilverlampor till 70 alt. 50 W högtrycksnatrium - mer energieffektiva. Dimmerutrustning tillförs med varje ny detaljplan.	KS/BMA
66	Genomföra informationskampanj i skolorna och förskolorna om energibesparing och deras egen energianvändning	Klar	Åtgärd är genomförd.	KS/BMA
67	Incitamentssystem för skolor och förskolor där sparade pengar för energibesparingar går till verksamheten	Åtgärden utgår.	Åtgärden utgick i och med att internhyressystemet ändrades.	KS/BMA

2016-09-08

68	Vid upphandling av rese- och transporttjänster ska krav ställas på låga utsläpp av koldioxid per kilometer samt årlig redovisning av koldioxidutsläpp	Delvis klar	Kommunen har under 2014 inte gjort någon egen upphandling av rese- transporttjänster. Vi har gemensamt i Södertörn upphandlat en gemensam varudistributör. I den upphandlingen ställde kommunerna tydliga miljökrav.	KS/BMA
69	Ta fram riktlinjer för vilka miljö-/energi-krav som ska ställas i exploateringsavtal vid nybyggnation	Klar	(Har tagits fram 2011-05-17). Riktlinjer är framtagna i samarbete med konsult och kommer att användas vid exploaterings-projekt mot professionella byggherrar. Fram till årsskiftet 2014/2015 har högre krav ställts än BBR föreskriver. Ny lag förbjuder kommunen att ställa högre krav.	KS/BMA
70	Införa samordnade varutransport i samarbete med andra Södertörnskommuner.	Pågår	Upphandlingen klar, den samordnade varudistributionen har påbörjats i två kommuner, Huddinge och Tyresö.	KS/BMA
71	Installera fler laddstolpar för elfordon	Pågår löpande	Ytterligare en snabbladdare (med 5 olika snabbladdningsmöjligheter) installerad vid snabbladdstationen i Tyresö C. En till publik normalladdstolpe installerades vid parkeringen i Tyresö centrum.	KS/BMA
72	Anordna en energidag, Ekopiloter, för berörda aktörer	Pågår löpande	En energidag anordnas i samband med Trafikantveckan/Earth Hour varje år.	KS/BMA

2016-09-08

73	I samarbete med energirådgivare: kontakt med stora aktörer (företag och organisationer) genom energirådgivning och miljödiplomering	Pågår löpande	Planering för rådgivning till företag och fastighetsägare enligt EPBD2 (EU:s direktiv). Förhoppning om att hitta 10 objekt som klassificerar sig under 2015. 2014 gjordes satsning till företag där de erbjöds rådgivning på plats om belysning samt ett seminarium. 2 företag i Tyresö anmälde sitt intresse. Medverkade i Näringslivsdagen.	KS/BMA
74	Införa system för att samla in matavfall och producera biogas från matavfallet	Pågår löpande	Matavfallsinsamling pågår och systemet är infört, alla bostäder och verksamheter i kommunen har möjlighet att gå med i matavfallsinsamling. Matavfallet skickas sedan till SRV för förbehandling.	KS/BMA
75	Ökad tillsyn av energideklarationer för att se till att de genomförs	Utgår	Kommunen utövade tillsyn fram till 1 juli 2012. Sedan ändrades ansvarig tillsynsmyndighet till Boverket.	KS/BMA
76	Att lättare hitta till kommunens energirådgivning från hemsidan	Klar	Åtgärd genomförd. Modul skapad och placerad på ett flertal lämpliga sidor på tyreso.se . Modulen är "klickbar" och leder till hemsidan för kommunens Energi- och klimatrådgivning.	KS/BMA
77	Sätta in elmätare i Krusboda, för att på sikt låta hyresgästerna betala sin egen elförbrukning	Försenad	Avvaktar beslut på lgr angående denna fråga	KS/BMA